

Meddelande om olaglig invandring

Justitiedepartementet

2007-06-11

Dokumentbeteckning

KOM (2006) 402

Meddelande från kommissionen om politiska prioriteringar i kampen mot den olagliga invandringen av tredjelandsmedborgare

Sammanfattning

Som en del i EU:s övergripande strategi för att hantera migration och genomförandet av Haagprogrammet (KOM(2005) 0184) har kommissionen presenterat ett meddelande om att motverka olaglig invandring; KOM(2006) 402. I meddelandet diskuteras pågående och framtida strategier för att motverka och förebygga olaglig invandring av tredjelandsmedborgare. Meddelandet innehåller inga konkreta förslag, utan skall ses som ett diskussionsunderlag och en förlaga till åtgärder på området som kommissionen förväntas presentera under 2007. Vissa förslag är redan presenterade. Sverige välkomnar kommissionens meddelande i stort som en del i diskussionen om framtida strategier för att hantera migration.

1 Förslaget

Arbetet mot olaglig invandring är en del i Haagprogrammet från 2004 för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska Unionen. I rapporten om genomförandet av Haagprogrammet (KOM /2005/184) finns hantering av migrationsströmmar och integrerad gränsförvaltning listade som två av tio prioriteringsområden. Meddelandet om olaglig invandring presenterades den 19 juli 2006.

1.1 Innehåll

I meddelandet presenteras nio olika prioriterade områden.

1) Samarbete med tredje land

Fördjupat samarbete med tredjeländer anges som ett långsiktigt medel för att förhindra olaglig invandring och för att indirekt förebygga migrationsströmmar genom att ta itu med utvandringens underliggande orsaker. Kommissionen pekar i sitt meddelande på ett tydligt samband mellan bistånd, utveckling och migration. Att tillföra drabbade regioner ekonomiska, administrativa och tekniska resurser framställs som en metod för att ta itu med faktorerna bakom utvandring, såsom till exempel fattigdom, arbetslöshet, konflikter, miljöproblem, undermåligt politiskt styre, utbildningsproblem och hälsoproblem.

Finansiella medel bör enligt meddelandet avsättas till ekonomiskt bistånd i aktuella regioner samt kapacitetsuppbyggnad och tekniskt bistånd.

2) Säkra gränser - Integrerad förvaltning av de yttre gränserna

Den nuvarande rättsliga ramen för gränskontrollssamarbete, bestående av Gemenskapens gränskodex, förordningen om lokal gränstrafik och förordningen om inrättandet av en europeisk byrå för förvaltningen av det operativa samarbetet vid de yttre gränserna (FRONTEX), bör enligt kommissionen kunna utvecklas till att hålla en högre standard. Frontex framtida roll föreslås kunna komma att inkludera fördjupat tekniskt samarbete med tredjeländer, kandidatländer och grannländer.

I övrigt bör transportörsansvaret enligt meddelandet ses över, Viseringsinformationssystemet (VIS) utvecklas samt ett system för automatisk registrering av tredjelandsmedborgares in- och utresor skapas.

3) Kampen mot människohandel

En handlingsplan för bekämpandet av människohandel (KOM(2005) 514) har redan antagits av kommissionen och därför presenteras inga ytterligare förslag i detta meddelande. Enligt meddelandet bör även fortsättningsvis stöd ges till åtgärder för att förebygga att personer faller offer för människohandel, t.ex. fattigdomsbekämpning och utbildningsinsatser.

För närvarande är kommissionens politiska prioriteringar gällande genomförandet av handlingsplanen att utveckla samordnings- och samarbetsmekanismer, att främja metoder för att urskilja och stödja offer samt att ta fram riktlinjer för uppgiftsinsamling.

4) Säkra rese- och identitetshandlingar

Kommissionen föreslår att arbetet med att säkra rese- och identitetshandlingar för tredjelandsmedborgare skall bedrivas dels genom att inkludera biometrisk information i viseringar och dels genom att ett aktivt arbete med att förebygga spridning av falska resehandlingar inleds.

5) Legaliseringar

I meddelandet framhåller kommissionen att det åligger varje medlemsstat att själv besluta om att bevilja personer som olagligen vistas på dess territorium laglig rätt att vistas där. Eftersom sådana legaliseringsåtgärder kan medföra en ökning av den olagliga invandringen och även få effekter för övriga medlemsstater föreslår kommissionen att ett ömsesidigt informationssystem för dokumentation av legaliseringar inrättas under 2007. Kommissionen har för avsikt att närmare studera behovet av att upprätta gemensamma kriterier för legaliseringsåtgärder i framtiden.

6) Åtgärder mot olagliga anställningar

Den utbredda förekomsten av anställning av personer som vistas olagligt i medlemsstaterna ses av kommissionen som ett starkt incitament för olaglig invandring. Inom ramen för hanteringen av laglig migration föreslås mekanismer för att främja arbetskraftsinvandring som ett sätt att erbjuda möjligheter till dem som annars skulle invandra olagligen. Att tillåta arbetskraftsinvandring betonas av kommissionen som en viktig komponent i arbetet mot olaglig migration.

För att genomföra detta vill kommissionen initiera en diskussion om bl. a. en modernisering av sociala trygghetssystem i Europa samt se över sanktionerna för arbetsgivare som utnyttjar olaglig arbetskraft.

7) EU:s politik gällande olagligen invandrade personers återvändande

I meddelandet anges även ett antal åtgärder vad gäller procedurer för återvändande, t. ex. att pågående förhandlingar om återtagandeavtal mellan EU och tredjeländer bör slutföras och att nya förhandlingsmandat bör antas för utvalda grannländer till EU.

8) Förbättrandet av informationsutbytet genom befintliga instrument

Ett fungerande system för att utbyta teknisk och strategisk information är enligt kommissionen nödvändigt för det framtida operativa samarbetet i kampen mot olaglig invandring. Det redan existerande Informationsnätverket Information and Coordination Network, ICONet, bör i större utsträckning användas för informationsutbyte mellan medlemsstaternas nätverk av

9) Transportörsansvar

En utvärdering av det så kallade transportörsansvaret och skyldigheten att lämna uppgifter om passagerare föreslås göras för att rätta eventuella brister och luckor. Det forum som inrättades av kommissionen år 2001, *Carriers' Liability Forum*, som består av företrädare från medlemsstaterna, transportbranschen samt humanitära organisationer bör under loppet av år 2007 utreda möjligheterna till samarbete mellan migrationsmyndigheter och transportörer.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Kommissionens förslag om gränskontrollförvaltning och säkerhet i pass

Utöver förordningen om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (s.k. Gränskodexen) regleras gränskontrollfrågorna idag främst i utlänningslagen och utlänningsförordningen medan säkerheten i pass regleras i passlagen och passförordningen. Viseringsbestämmelser och bestämmelser om transportörsansvar finns i utlänningslagen och utlänningsförordningen.

Enligt gällande svensk ordning finns möjlighet att vidta åtgärder – både administrativa och straffrättsliga sanktioner – mot arbetsgivare som anställer en utlänning utan erforderligt tillstånd. Om och när kommissionen konkretiserar sina förslag behöver ovan nämnda lagstiftning ses över.

1.3 Budgetära konsekvenser

Skapandet av ett in- och utreseregistreringssystem skulle ge upphov till kostnader på såväl nationell som EU-nivå. Övriga förslag behöver konkretiseras för att de budgetära konsekvenserna av dessa ska kunna bedömas.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar kommissionens meddelande i stort och diskussionen om framtida strategier för att förebygga olaglig invandring. Det är dock viktigt att bibehålla en distinktion mellan olaglig invandring och asylsökande när blandade migrationsströmmar diskuteras. Personer med skyddsbehov måste kunna ta tillvara asylrätten utan att bli kategoriserade som ”olagliga”.

Sverige välkomnar vidare strategin för den integrerade gränsförvaltningen, och är även intresserat av att delta i diskussionen om hur biometriska

uppgifter kan användas i gränskontrollverksamheten. Sverige fäster avsevärd vikt vid att integritetsaspekterna beaktas och att det finns kontrollmekanismer för tillsyn av detta. Sverige välkomnar också ett fördjupat samarbete med tredje länder samt att åtgärder i arbetet mot människohandel ses över. Om och när kommissionen presenterar konkretiserade förslag till åtgärder skall dessa noga övervägas efter att konsekvensanalyser utförts.

.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Meddelandet har inte behandlats i rådet och medlemsstaternas synpunkter är därför okända tills de individuella förslagen presenterats.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ännu okända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet är inte remitterat då det rör sig om ett strategipapper snarare än konkreta förslag till åtgärder.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen har för avsikt att konkretisera de strategier som behandlas i meddelandet och kommer att presentera konkreta förslag. Detta arbete har påbörjats och kommer att fortsätta under 2007 och åren som kommer.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Olika rättslig grund föreligger för de förslag meddelandet omfattar.

3.3 Fackuttryck/termer